

Ερευνητικό Κέντρο Ισότητας Φύλου
Cyprus Gender Research Centre

Υπόμνημα: Βουλή των Αντιπροσώπων, 12/01/2011

Θέμα: Η πρόοδος και οι προκλήσεις στην έρευνα για θέματα που άπτονται της ισότητας των φύλων στην Κύπρο

Κυρίες και Κύριοι,

Θα ήθελα να ευχαριστήσω την Πρόεδρο και τα Μέλη της **Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ίσων ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών** για την πρόσκληση προς το *Ερευνητικό Κέντρο Ισότητας Φύλου* να παραστούμε και να εκφράσουμε τις απόψεις μας όσον αφορά το θέμα "*Η πρόοδος και οι προκλήσεις στην έρευνα για θέματα που άπτονται της ισότητας των φύλων στην Κύπρο.*"

Ως γνωστόν, το **Ερευνητικό Κέντρο Ισότητας Φύλου (ΕΚΙΦ)** είναι ένας μη κυβερνητικός, μη κερδοσκοπικός οργανισμός, που ιδρύθηκε για να συμβάλει στη διαμόρφωση μιας πιο δημοκρατικής κοινωνίας χωρίς διακρίσεις φύλου με **κυριότερο εργαλείο παρέμβασης την έρευνα** στα δρώμενα σε τοπικό και ευρωπαϊκό επίπεδο σε όλους τους τομείς του πολιτικού, οικονομικού, κοινωνικού, και εκπαιδευτικού γίνεσθαι.

Το ΕΚΙΦ από το 2006 μέχρι σήμερα έχει διεξάγει 3 παγκύπριες έρευνες με την διάσταση του φύλου στον πολιτικό, τον εκπαιδευτικό και στον μεταναστευτικό τομέα. Η υπό εξέλιξη τέταρτη μελέτη σκοπό έχει

- να χαρτογραφήσει τον χώρο της έρευνας στην Κύπρο με τη διάσταση του φύλου,
- να διαγνώσει τυχόν προβλήματα και ελλείψεις όσον αφορά την ισότιμη συμμετοχή των δύο φύλων στην έρευνα και καινοτομία
- να επισημάνει τις προοπτικές για προώθηση και στήριξη των γυναικών ερευνητών με μέτρα και δομές για αύξηση της συμμετοχής τους στον ζωτικό τομέα της έρευνας και καινοτομίας.

Η έρευνα σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Ενώ η ισότητα των φύλων, ως θέμα πολιτικής, απασχόλησε την Ευρωπαϊκή Ένωση από το 1957 με τη Συνθήκη της Ρώμης, μόλις το 1999 μετά την Συνθήκη του Άμστερνταμ, η Ευρωπαϊκή Ένωση δεσμεύτηκε να προωθήσει την ισότητα των φύλων στην έρευνα με την έκδοση *Women and Science: mobilising women to enrich European research*. Στο 7^ο Πρόγραμμα Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφέρεται ότι "η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου και της ισότητας των φύλων πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε όλα τα επίπεδα που αφορούν την έρευνα." Έτσι, κάθε ερευνητική πρόταση στα πλαίσια του 7^{ου} Προγράμματος πρέπει να λαμβάνει υπόψη και τους ακόλουθους δύο άξονες:

α) **αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην έρευνα** – συμπερίληψη των γυναικών στις ερευνητικές ομάδες σε όλα τα επίπεδα καθώς και τη δημιουργία συνθηκών εργασίας και κουλτούρας που να λαμβάνουν υπόψη τον παράγοντα φύλο για να αποφεύγεται το φαινόμενο of "the leaky pipe," δηλαδή να λιγοστεύουν οι γυναίκες όσο προχωρούμε προς την κορυφή της επιστημονικής/ ακαδημαϊκής κλίμακας.

β) **η διάσταση του φύλου στην έρευνα** – είναι μια μεταβλητή που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στις ερευνητικές προτάσεις για να αποφεύγεται η προκατάληψη. Η διάσταση του φύλου είναι αναγκαία μεταβλητή και παράγοντας για να χαρακτηριστεί ένα ερευνητικό έργο ως εξαιρετικό.

Το 7^ο Πρόγραμμα Πλαίσιο προωθεί τον ρόλο των γυναικών στην επιστήμη – θέτοντας ως στόχο την συμμετοχή της γυναίκας με ποσοστό 40% σε όλα τα επίπεδα.

Η έρευνα στην Κυπριακή Δημοκρατία

Όσον αφορά την Κυπριακή πραγματικότητα θέλουμε να επισημάνουμε τα ακόλουθα:

1. Η Κυπριακή Δημοκρατία προσφέρει για την έρευνα μόνο το 0.45% του Εθνικού Ακαθάριστου Προϊόντος (στοιχεία 2008), ενώ η ΕΕ27 το 1.85% . Βέβαια, διαχρονικά η συνεισφορά της Κύπρου υπήρξε χαμηλή. Για παράδειγμα το 1998 η Κύπρος διέθετε για την έρευνα ποσοστό 0.22% του Εθνικού Ακαθάριστου Προϊόντος έναντι 1.79% της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα στατιστικά στοιχεία δείχνουν σταθερή ετήσια αύξηση του ποσοστού της Κύπρου.
2. Στο *Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα Ανδρών και Γυναικών* του Εθνικού Μηχανισμού για τα Δικαιώματα της Γυναίκας στην ενότητα 2.3 Στόχος 2^{ος}:

παρόλο που στον τίτλο γίνεται σαφής αναφορά στην προώθηση και της έρευνας, στην ανάλυση του στόχου, η έρευνα περιορίζεται στα πλαίσια των γυναικείων σπουδών/ σπουδών του φύλου.

Είμεθα της άποψης ότι η έρευνα με τη διάσταση του φύλου πρέπει να αντανakλά την Ευρωπαϊκή πολιτική, δηλαδή την προώθηση περισσότερων γυναικών στην επιστημονική έρευνα σε όλα τα επιστημονικά πεδία και να ενθαρρύνονται οι ερευνητές/ τριες να εξετάζουν το υπό διερεύνηση θέμα και από την οπτική του φύλου.

3. Στο *Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης 2007-2013* της Κυπριακής Δημοκρατίας στο κεφάλαιο 2 *Προώθηση της Έρευνας και της Καινοτομίας* δεν αναφέρεται η διάσταση του φύλου σε σχέση με την κυβερνητική πολιτική και στρατηγική και τα μέτρα που προτείνονται για προώθηση/ενδυνάμωση της έρευνας και καινοτομίας.

Πρόοδος και πρόκληση

Μετά την ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2004, η έρευνα στην Κύπρο έχει ανακτήσει νέα δυναμική με

- την αύξηση των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων από ένα σε επτά (3 δημόσια και 4 ιδιωτικά),
- την σύσταση νέων ερευνητικών ιδρυμάτων, όπως το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας, το Διεθνές Ινστιτούτο Κύπρου (σε συνεργασία με Harvard), το Ινστιτούτο Κύπρου (σε συνεργασία με MIT), το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης κ.α.

Εάν, και σε ποιο βαθμό, οι δύο προαναφερόμενοι άξονες πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης εφαρμόζονται στο υπάρχον ερευνητικό πεδίο, θα πρέπει να αναμένουμε τα αποτελέσματα ερευνών (όπως και της υπό εξέλιξης έρευνας του ΕΚΙΦ) για να το διαπιστώσουμε.

Η ένταξη της Κύπρου στην Ενωμένη Ευρώπη είχε ως αποτέλεσμα, μεταξύ άλλων, και την ίδρυση μη κυβερνητικών οργανισμών, οι οποίοι μέσω της έρευνας προωθούν την έμφυλη διάσταση.

Το ΕΚΙΦ, ως ένας από τους μη κερδοσκοπικούς, μη κυβερνητικούς οργανισμούς με μοναδικό στόχο την προώθηση της ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς, ανήκουμε στην ομάδα των οργανωμένων συνόλων της κοινωνίας των πολιτών που δίδει την ευκαιρία, μέσα από την έρευνα, στους πολίτες ή ομάδα πολιτών, να εκφράσουν τα αιτήματα, τις απόψεις και την κριτική τους πάντοτε από την οπτική του φύλου.

Είμεθα της άποψης, ότι οι μη κυβερνητικοί οργανισμοί που έχουν ως κύριο στόχο την προώθηση της ισότητας των φύλων, πρέπει να στηρίζονται από την πολιτεία πάνω σε μια ορθολογιστική βάση (με παροχή οικονομικών και άλλων διευκολύνσεων) για να μπορούν να προσφέρουν ένα ανεξάρτητο βήμα στην κοινωνία των πολιτών μέσα από την έρευνα, να εκφράζει την άποψή της και την κριτική της χωρίς άλλα στεγανά πλαίσια (π.χ. επαγγελματικών, πολιτικών και συνδικαλιστικών συμφερόντων) – που και αυτά είναι θεμιτά και αναγκαία σε μιαν ευνομούμενη δημοκρατία και την Ευρώπη του 21^{ου} αιώνα που οραματίζεται τα δύο φύλα να εμπλέκονται ισότιμα στην έρευνα, την καινοτομία και τις τεχνολογίες αιχμής.

Δρ Δέσποινα Χαραλαμπίδου-Σολωμή,
Πρόεδρος
Ερευνητικού Κέντρου Ισότητας Φύλου
Κινητό τηλέφωνο: 99-435235

Βουλή των Αντιπροσώπων

12 Ιανουαρίου 2011